

گزارش کرسی علمی ترویجی

پژوهشگاه امر به معروف و نهی از منکر

کرسی علمی ترویجی

بررسی جایگاه امر به معروف و نهی از منکر

در نظام واره مسائل اجتماعی فرهنگی کشور

۲۶ خرداد ماه ۱۴۰۳

ارائه دهنده:

دکتر

علی اکبر عبدالاحدی مقدم

پژوهشگاه امر به معروف و نهی از منکر

«بررسی جایگاه امر به معروف و نهی از منکر در

نظام واره مسائل اجتماعی فرهنگی کشور»

" با ارائه جناب دکتر علی اکبر عبدالاحدی مقدم و با نقد و بررسی جناب دکتر سید مرتضی میرتبار و نیز دبیری علمی جناب دکتر محمدباقر صدقی مورخ روز شنبه ۲۶ خرداد ۱۴۰۳ در پژوهشکده امر به معروف و نهی از منکر، برگزار شد.

پژوهشکده امر به معروف و نهی از منکر بگزارمی کند

کرسی علمی - ترویجی

بررسی جایگاه امر به معروف و نهی از منکر
در نظام واره مسائل اجتماعی، فرهنگی کشور

ارائه دهنده

دکتر علی اکبر عبدالاحدی مقدم

نائب

دکتر سید مرتضی میرتبار

دبیر علمی

دکتر محمدباقر صدقی

@imarooof
www.imarooof.ir

شنبه، ۲۶ خردادماه ۱۴۰۳ ساعت ۱۵:۳۰

قم، خیابان سمیه ک ۱۲ پ ۳۰۰، پژوهشکده امر به معروف و نهی از منکر

زمان و مکان

به همت پژوهشکده امر به معروف و نهی از منکر کرسی علمی ترویجی "بررسی جایگاه امر به معروف و نهی از منکر در نظام واره مسائل اجتماعی، فرهنگی کشور" بررسی و برگزار شد.

به گزارش پژوهشکده امر به معروف و نهی از منکر، کرسی علمی ترویجی «منطق عقلانی قرآن درباره امر به معروف و نهی از منکر و نسبت آن با چالش‌های عینی انجام فریضه در جامعه» با ارائه حجت‌الاسلام سجاد دین‌پرستی صالح و با نقد و بررسی حجت‌الاسلام والمسلمین سید محمد کاظم حکیم و جناب دکتر محمد دین محمدی و نیز دبیری علمی حجت‌الاسلام علی‌رضا گودرزی مورخ روز یکشنبه ۱۶ اردیبهشت ۱۴۰۳ در این پژوهشکده برگزار شد.

در آغاز، دبیر علمی کرسی جناب دکتر صدقی، ضمن خیرمقدم و خوش آمدگویی به حضار و اساتید محترم، به معرفی موضوع و اهداف این کرسی علمی پرداخت و با تأکید بر این مسئله که این کرسی بیشتر به بررسی نظام‌واره‌ای مسئله در مسائل اجتماعی و فرهنگی کشور می‌پردازد؛ اذعان داشت: هدف این کرسی، بررسی جامع و نظام‌مند جایگاه امر به معروف و نهی از منکر در مسائل اجتماعی و فرهنگی کشور است.

دکتر صدقی با اشاره به اهمیت این دو فریضه در حکومت اسلامی، به نقش آن‌ها در حکمرانی و رفع مشکلات اجتماعی و فرهنگی اشاره کرد و گفت: امر به معروف و نهی از منکر یک مسئله حاکمیتی است که به عنوان شاخصی برای حل مسائل حکمرانی و مسائل کشور مورد توجه قرار می‌گیرد.

این دبیر علمی، بر لزوم داشتن برنامه‌ریزی دقیق و نهادینه‌سازی این دو فریضه در جامعه تأکید کرد و ابراز داشت: برای برنامه‌ریزی دقیق و ارائه تعریف مناسب از امر به معروف و نهی از منکر، نیاز به اشراف بر مسائل اجتماعی وجود دارد. در این خصوص، بحث نظام‌واره‌سازی مسائل و شناسایی عوامل بنیادین و روبنایی مهم است تا برنامه‌ریزان و مدیران اجرایی بتوانند نقشه جامعی برای ارائه برنامه‌های راهبردی عملیاتی داشته باشند. وی در ادامه از دکتر مقدم درخواست کرد که ارائه مباحث خود را آغاز نماید.

ارائه‌دهنده محترم کرسی جناب دکتر عبدالاحدی مقدم، پژوهشگر و عضو هیئت‌علمی مرکز پژوهشی مبنا، در آغاز سخنرانی خود با تبریک فرارسیدن عید قربان و تشکر از دست‌اندرکاران جلسه، به تحلیل نظام واره مسائل آسیب‌های دینی و فرهنگی پرداخت و سپس تاریخچه‌ای از تغییرات نگرش جامعه‌شناسان به مسائل اجتماعی را مطرح کرد. وی با اشاره به اهمیت شناخت شبکه مسائل و تأثیر متقابل آن‌ها بر یکدیگر، ابراز داشت: در دنیای امروز، مسائل اجتماعی و فرهنگی به‌صورت شبکه‌ای از علل و معلول‌ها هستند و ما نمی‌توانیم به‌صورت تک‌بعدی به حل این مسائل بپردازیم لذا نیازمند این هستیم که تمام ابعاد و علل مختلف یک موضوع را موردبررسی قرار دهیم. به همین منظور، در سال ۱۳۹۵ نظام واره مسائل آسیب‌های دینی و فرهنگی در مرکز پژوهشی مبنا تدوین و در سال ۱۴۰۱ به‌روزرسانی شد. این نظام واره مسائل به مدیران و پژوهشگران دیدگاه جامعی از مسائل ارائه می‌دهد تا بتوانند با دید کلی و کلان به حل مسائل اجتماعی و فرهنگی کشور بپردازند."

این عضو هیئت علمی مبنا، یکی از مسائل مهم تحت تأثیر عوامل اصلی و تأثیرگذار در این نظام واره مسائل را "تضعیف فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر در کشور" دانست و افزود: تضعیف فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر در کشور به عنوان یکی از عوامل میانی است که می تواند در ابعاد و ساحت های مختلف اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی کشور تأثیرات گسترده ای داشته باشد از این رو تقویت این فرهنگ می تواند به حفظ عقاید دینی، کاهش فساد و بهبود نظارت اجتماعی کمک کند. وی بیان کرد که در قانون اساسی و اسناد بالادستی کشور، به این فریضه توجه شده، اما در عمل شاهد تضعیف آن هستیم و متأسفانه این فرهنگ در جامعه به خوبی در کشور نهادینه نشده است.

دکتر مقدم به پیامدهای تضعیف فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر پرداخت و به برخی از مهم‌ترین این پیامدها اشاره کرد:

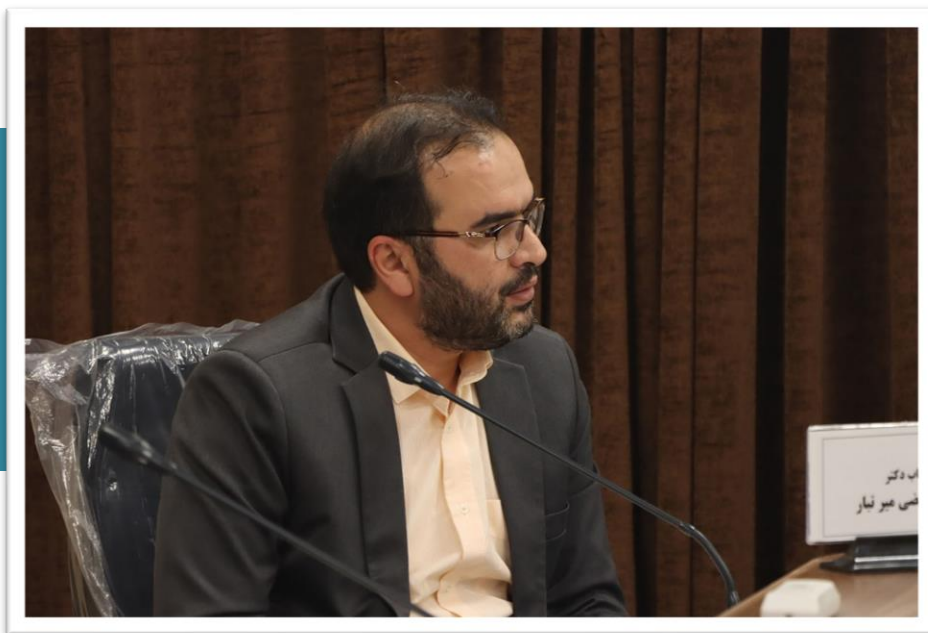
۱. تغییر ارزش‌ها و سست شدن عقاید دینی: تقویت فرهنگ امر به معروف می‌تواند باعث حفظ عقاید دینی و جلوگیری از تغییر ارزش‌ها شود.
۲. عدم شکل‌گیری جامعه‌پذیری مناسب: تضعیف این فرهنگ، جامعه‌پذیری نسل بعدی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و این موضوع باعث تغییر ارزش‌ها و انحراف جامعه می‌شود.
۳. تغییر سبک زندگی: تضعیف فرهنگ امر به معروف منجر به تغییر سبک زندگی و رشد فردگرایی و انزوای افراد در جامعه می‌شود.
۴. ایجاد حاشیه امن برای مسئولان: عدم نظارت و امر به معروف باعث گسترش فساد اداری و ایجاد رانت در بدنه حاکمیت می‌شود.
۵. غلبه اندیشه سکولار و اباحه‌گری: تضعیف امر به معروف باعث تقویت اندیشه سکولار و اباحه‌گری در جامعه می‌شود.
۶. تضعیف غیرت دینی و افزایش فساد و از بین رفتن قبح گناه: تضعیف فرهنگ امر به معروف منجر به کاهش غیرت دینی و افزایش فساد اخلاقی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی، رواج گناه و از بین رفتن قبح آن در جامعه می‌شود.
۷. افزایش اثربخشی تهاجم فرهنگی: تقویت فرهنگ امر به معروف می‌تواند اثربخشی تهاجم فرهنگی را کاهش دهد.

همچنین دکتر مقدم با اشاره بر چالش‌های موجود در این حوزه، از جمله اختلال در کارآمدی مدیریت امور فرهنگی، ضعف نظارت بر نهادها و نفوذ سکولاریسم؛ علل اصلی تضعیف فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر را به صورت زیر بیان کرد:

۱. اختلال در کارآمدی مدیریت امور فرهنگی و دینی: ضعف در مدیریت فرهنگی موجب تضعیف فرهنگ امر به معروف می‌شود.
۲. اختلال در تولید فرهنگ، ارزش‌ها و هنجارهای بومی: عدم توانایی در تولید فرهنگ جدید و انتقال صحیح ارزش‌ها به نسل بعدی موجب تضعیف فرهنگ امر به معروف می‌شود.
۳. عدم تحقق اصول حکمرانی شایسته: ضعف نظارت بر نهادها و مشارکت ناکافی مردم در امور فرهنگی از عوامل تضعیف فرهنگ امر به معروف است.
۴. تهاجم ارزش‌ها و هنجارهای غربی: تهاجم فرهنگی غربی و نفوذ سکولاریسم در جامعه موجب تضعیف فرهنگ امر به معروف می‌شود.
۵. اختلال در کارکرد نهادهای جامعه‌پذیری و پشتیبان: تضعیف نهادهای دینی، خانواده و آموزش موجب تضعیف فرهنگ امر به معروف می‌شود.

دکتر مقدم در انتهای مباحث خود پیشنهاد کرد که یک نظام‌واره کامل برای امر به معروف و نهی از منکر تدوین شود تا تأثیر و تأثر شبکه مسائل به‌خوبی مشخص شود و برنامه‌ریزی مناسب برای تقویت این فرهنگ صورت گیرد. وی تأکید کرد که باید علل اصلی تضعیف این فرهنگ شناسایی و برای رفع آن‌ها برنامه‌ریزی شود.

در ادامه، جناب دکتر سید مرتضی میرتبار، پژوهشگر و عضو هیئت علمی مرکز پژوهشی مبنا، به عنوان ناقد محترم این کرسی علمی ترویجی ضمن تقدیر از پژوهشکده امر به معروف و تشکر از مطالب ارائه شده، به نقد و بررسی سخنان دکتر مقدم پرداخت. وی به اهمیت پژوهش های مسئله محور در حوزه امر به معروف اشاره کرد و اظهار داشت که مسئله امر به معروف و نهی از منکر نیازمند پژوهش های بیشتر و جدی تری است و باید به عنوان یک پژوهش دقیق و یک کرسی نظریه پردازی مورد بررسی راهبردی و کمی قرار گیرد.

دکتر میرتبار همچنین به وضعیت نامطلوب فعلی امر به معروف در کشور اشاره کرد و بر ضرورت احیای این فریضه تأکید کرده و گفت: امر به معروف و نهی از منکر به عنوان نظارت همگانی در بسیاری از کشورهای پیشرفته مورد توجه جدی قرار گرفته است؛ اما در ایران، این مسئله مورد بی مهری قرار گرفته و در سطوح مختلف جامعه، مسئولان و حتی پژوهشگران نیز کم توجهی به آن داشته اند.

این پژوهشگر و عضو هیئت علمی با توجه به تحقیقات صورت گرفته مربوط به امر به معروف در ایران، ابراز داشت که در بین سال های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱، تنها ۴۹۰ پژوهش در این حوزه انجام شده که از این تعداد، تنها ۱۰ مورد پژوهش کمی و سنجشی بوده و زیر ۲۰ مورد پژوهش راهبردی در این زمینه وجود دارد. این موضوع نشان می دهد که نیاز به پژوهش های مسئله محور و برنامه های راهبردی جامع در حوزه امر به معروف بسیار جدی است.

وی همچنین به آمارهایی اشاره کرد که نشان‌دهنده سیر نزولی اهتمام به امر به معروف و نهی از منکر در جامعه است و سپس به برخی از چالش‌ها و مشکلات موجود در این حوزه از جمله عدم تحقق اصول حکمرانی شایسته و ضعف نظارت بر نهادها پرداخت و اذعان داشت که یکی از نشانگان‌های نامطلوب بودن وضعیت امر به معروف در کشور، اعتراضات و آشوب‌های سال ۱۴۰۱ به بهانه حجاب و آزادی زنان است.

در پایان جلسه، دکتر صدقی با تشکر از ارائه دکتر مقدم و نقد دکتر میرتبار، به جمع‌بندی مباحث پرداخت. وی با تأکید بر اهمیت موضوع و ضرورت نهادینه شدن امر به معروف و نهی از منکر به عنوان دو فریضه مهم اسلام در کشور، به ضرورت برنامه‌ریزی دقیق و جامع برای تقویت این فرهنگ تصدیق کرد. دکتر صدقی همچنین به اهمیت همکاری پژوهشگران و محققان در تدوین نظام‌واره‌ای برای امر به معروف و نهی از منکر اشاره کرد و ابراز امیدواری کرد که نتایج این جلسه بتواند گامی مؤثر در این راستای بهبود وضعیت فرهنگی و اجتماعی کشور بردارد.

پیشنهادهای عملی مطرح شده:

۱. تدوین نظام‌واره کامل برای امر به معروف و نهی از منکر: شناسایی و تحلیل تأثیر و تأثر شبکه مسائل و برنامه‌ریزی برای رفع علل اصلی تضعیف این فرهنگ.
۲. افزایش پژوهش‌های کمی و سنجشی: انجام پژوهش‌های مسئله‌محور و ارائه راهکارهای عملی برای تقویت فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر.
۳. برنامه‌ریزی جامع و راهبردی: تدوین برنامه‌های جامع و راهبردی برای نهادینه‌سازی این دو فریضه در جامعه.
۴. آموزش و آگاهی‌بخشی: برگزاری دوره‌های آموزشی و کارگاه‌های آگاهی‌بخشی برای تقویت مهارت‌های اجتماعی و فردی مرتبط با امر به معروف و نهی از منکر.
۵. نظارت و ارزیابی: ایجاد سازوکارهای نظارتی و ارزیابی برای اطمینان از اجرای صحیح برنامه‌های تدوین‌شده و رفع موانع موجود.

پژوهشگاه امر به معروف و نهی از منکر برگزار کرد:

- کرسی علمی ترویجی "بررسی جایگاه امر به معروف و نهی از منکر در نظام واره مسائل اجتماعی فرهنگی کشور"

لینک خبر:

<https://imarooof.ir/korsi-۴>

کرسی علمی ترویجی

بررسی جایگاه امر به معروف و
نهی از منکر در نظام واره
مسائل اجتماعی فرهنگی کشور

۲۶ خرداد ماه ۱۴۰۳

پژوهشگاه امر به معروف و نهی از منکر

@imarooof

<https://imarooof.ir/>